

DIVOTVORNÝ MEČ

VÁVROVI UMŘELA ŽENA. PRO POTĚŠENÍ NECHAL mu Pánbůh malého Vojtěcha, prostomilého chlapce. Když vyrostl, byl z něho řádný sedlák, jako táta, jenže byl cvičenější a ohrabanější. Jedenkrátě zaseli hrách, a když kvetl, chodili jej hlídat, aby se jim na něm škoda nestala.

První den hlídal táta. O půlnoci zdá se mu, že vidí prostřed pole bílého koně se pást; zůstane celý u vidění mysle sobě, jak se tam asi ten kuň dostal; i pustí se po něm, aby ho odehnal. Když se ale k němu přiblížil, utekl kuň na druhou stranu, a tak ubohého Vávru šálil až do hodiny s půlnoci; potom najednou zmizel. Vávra nevěděl, co si má o tom pomyslit, a vypravoval to ráno synovi.

Vojtěch neřekl ani slova, ale myslil si, že se táta bezpochyby u kmotra rychtáře zhluboka do sklenky podíval a že se mu potom ledacos zdálo. Aby se tedy sám přesvědčil, šel na pole; tu však nebylo ani lístkem hnuto, neřku-li co pošlapáno. Co táta viděl, byl teda nepochybně jen pouhý sen.

Druhý den přišla řada na něj. Když se smrklo, vzal ručnici na rameno a šel hlídat. Dlouho již obcházel pole, ale posud ani nejmenšího nespatriil, co by podezření jeho vzbuditi mohlo; najednou vyjde měsíc ze mračen a na protějším konci vykračuje přes hrách kuň, bílý jako padlý sníh. Zostra dívá se Vojtěch, zdali jej oko neklame; pak založí ručnici a chce střelit, tu naň koník volá: „Nestřílej, bylo by to k tvému neštěstí!“ Po těch slovech přiblížil se lehkým krokem až k samému Vojtěchovi a pravil dále: „Já jsem tvoje matka a zde je můj očištec; chceš-li mě vysvobodit a sám sebe šťastným učinit, sedni na mne, já tě odtud odnesu.“

„Milerád bych to učinil, kdybych jen mohl otci dříve o tom říci, aby se pro mne netrápil.“

„To se právě nesmí státi.“

Tu byl Vojtěch chvílku na rozpacích, potom si ale pomyslíl: „Což je z toho! Trochu se táta arci bude trápit, ale až se opět vrátím a řeknu mu, že jsem ubohou matku z očiště vyvolal, vím napřed, že mi odpustí.“ To právě vyšvihl se na bílého koně a ten se s ním do povětří vznesl. Letěli celou noc, celý den a opět noc a den a ještě nebyli konec cesty; třetího dne teprva přišli do jedné země, kde bylo velmi krásně, a tam se spustil koník dolů.

„Touhle cestou,“ řekla matka k Vojtěchovi, „přiideš k zámku, kde zůstává kněžna čarodějnice; dej se k ní do služby, ale chraň se, abys nečinil, jak ti přikáže. Až vysloužíš, přijď zase na tohle místo a já tě donesu dále.“

Vojtěch uposlechl a kráčel tou cestou, až přišel ku pěknému zámku. Právě vyjíždí z něho vůz, v němžto sedí paní svodné krásy; jak Vojtěcha zhlídne, hned na něho volá a ptá se, co v zámku pohledává.

„Milostivá kněžno! Hledám nějakou službu, byt by sebemenší byla.“

„Nechceš-li sloužit u koní – musíš zprázdna odejít.“

„To neučiním, já beztoho rád s koňmi zacházím.“

„Pojď tedy,“ řekla kněžna, skočila s vozu a šla přes celý dvůr až do jedné konírny, kde stáli tři koně. „Tuhle ty dva,“ řekla, ukazujíc na krásné vrance, „budeš dobře krmit a jich si hledět; ale tomu třetímu dáš jednou za den něco málo do žlabu, zato mu ale každý den třikrát železným sochozem vymlátíš. Kdybys toho neučinil, byl by příliš bujný, a já bych na něm nemohla jezdit. Buď poslušen příkazu mého a nebudeš toho nikdy pykat.“ To dořečší z konírny odešla. „Ty chudáčku!“ řekl Vojtěch a přistoupil k třetímu koni, „mám tě hladem mořit, železným sochozem mlátit a tys beztoho suchý jako louč; matka měla dobře, abych té čarodějnice neposlechl.“

Když přišel čas ke krmení, vložil vychudlému koni za

jesle tolik co druhým a ani se ho prstem nedotknul. Smutně sice, ale s výrazem vděčnosti hleděl na něho koník a oulisně se k němu třel, jako by mu děkoval. Večer přinesl Vojtěch od své vlastní večeře kus bílého chleba a koníkovi ho přistrčil, ten se ale k němu obrátil a promluvil hlasem lidským: „Děkuji ti, Vojtěchu, žes mne vysvobodil. Co jich u mě sloužilo, každý uposlechl čarodějnice, nevlastní mé matky, která mě ze zlosti v koně proměnila a na věčné časy zkaziti chtěla. Ty jediný měl jsi outrpnost nade mnou a za to se ti chci odměnit. Vyzdvihni tento žlab; pod ním leží divotvorný meč, o kterém mimo mne živá duše neví; ten vezmi a dobře ho schovej, zejtra pak popros čarodějnici, aby ti dovolila na mne si sednout a trochu se projeti. Ona to učiní, bude se ale přitom z okna dívatí a ani oka s tebe nespustí. Ty však vytáhni meč a řekni: „Té bábě hlava dolů!“ Hlava jí slítne, a co se pak stane, uvidíš.“

Vojtěch učinil, jak mu koník poradil. Když vyzdvihl žlab, viděl pod ním nevelký meč z čistého ocele se zlatou rukojetí; vzal jej a schoval pod postel. Ráno, když dal koňům žrát, šel kněžnu prosit o dovolení k jízdě. Teprva když řekl, že bude koně trýznit, svolila ona. Šel tedy Vojtěch do konírny, schoval meč pod šat, sedl na koně a začal ho po dvoře prohánět. Kněžna chtěla se přesvědčiti, zdali pacholek také opravdu koně bije a trýzní, vložil se v okno, ale v tom okamžení zableskne meč v ruce Vojtěchově a hlava kněžnina letí dolů. Koník přiskočí, proudící krev ho postříkne, a on se tu chvíli promění v krásného mládence. Vojtěch zůstal jako zmámený, když k němu mladý kníže přistoupil a za vysvobození vroucně děkoval. Zatím se sběhli sloužící a poznavše pána svého, s velikou radostí ho vítali. Kníže prosil Vojtěcha, aby u něho zůstal, ale ten dokonce nechtěl; i dal mu teda princ ušít šaty zlatem a drahým kamením hojně vykládané, ježto on i s divotvorným mečem na věčnou památku chovati musel. Potom se

oba rozžehnali a Vojtěch šel ke svému milovanému bělouškovi.

Z daleka již kýval mu koník naproti. „Tak synáčku, tak!“ pravila matka, vidouc ho v nádherném obleku; „v takových šatech a s tímto mečem chtěla jsem tě spatřit, neboť jen takto štěstí dojíti můžeš. Sedni na mne a já tě donesu do jiné krajiny.“

Zase letěli kolik dní a nocí, až přiletěli blíže velkého města; tam se spustila matka dolů a vedla Vojtěcha k jedné skále. Třikrát dupla na zem a skála se otevřela, i bylo viděti zahradu, krásnou jako ráj. Vonných květin, zpěvného ptactva a sladkého ovoce bylo tam hojnost a uprostřed vyhrkoval do studánky pramen vody jako krystal čisté.

Když se Vojtěch trochu ohlídl a chutného ovoce pojedl, řekla matka: „Nyní pojď a smoč hlavu svou v této studánce.“ Vojtěch šel, hlavu smočil, a když ji vytáhl, byly bývalé kaštanové vlasy jeho celé zlaté. V úžasu stál tu jinoch a nevěděl, co se to s ním stalo. Ale matka ho brzo z myšlének vytrhla, pravíc: „Nyní poslechni, můj zlatohlávku, co ti povím: V tom velkém městě, od něhož daleko nejsme, bydlí král, který má jedinou překrásnou dceru. Protože již stár jest, nutí dceru neustále, aby si z mnoha princů, kteří se o její ruku ucházejí, manželka i budoucího krále zvolila. Ale rozmarná dívka nechce to obyčejným způsobem učiniti. Z té příčiny ustanovila na dnešní den veliký sjezd. Doprostřed ohraženého velkého kruhu dala postaviti hráz a na ní vyvěsit svůj bílý závoj; kdo by sedě na koni v prudkém jezdu závoj v polo přetal, ten že bude jejím ženichem. Vezmi tedy meč svůj, sedni na mne a pokus se o nevěstu; dej si ale dobrý pozor, ať závoj přetneš. Potom se však rychle obrať, abys odejel, neboť tam zůstati nesmíš.“

Vojtěch si přičesal zlaté kadeře, urovnal na sobě skvostný šat, sedl na koně a odejel.

Blíže města, v ohraženém kole, sedělo množství diváků a čekalo zvědavě, kdo asi ze všech tu shromážděných princů a knížat závoj přetne. Na nejskvostnějším lešení zjevila se princezna Milada; šat její zlatem tížil a ve tmavých kadeřích třpytily se diamanty jako hvězdy na nebi. Sotvaže jízda počala, pohlíželo v ouzkosti temné její oko dolů k zápasníkům a jen v tu chvíli vyjasnila se milostná tvář, když jezdec přeletěl a závoj nepřetátý v povětří vesele vlál. Trápilo ji to velice, že není mezi všemi ani jednoho, jež by srdce její bylo rádo zvolilo. Již se všickni vypořádali, závoj byl posud celý, a Milada v srdci jákala, že je svobodna. Tu letí mladík na bílém koni, hlava jeho stkví se jako slunce, letí skokem, závoj mečem přetne, a pokloniv se princezně, zmizí jako větru vání.

Tu se hned všecko vzbouří a jezdce hledá, ale po tom jako by se zem byla slehla. Velice mrzelo to Miladu, že hrdý panic ruku její opovrhuje; aby se ale přesvědčila, jestli ještě jednou přijede, oznámila hned, že bude druhý den opět veliký sjezd držán. Kdo na šňůře zavěšený prsten přetne, toho že za manžela vezme.

Vojtěch seděl ve skalní zahrádce celý zamyšlen. Temné oko Miladino mu učarovalo; tu přistoupí k němu matka a vypravuje, co princezna opět oznámila, a doložila konečně: „Sedni na mne, synu můj, vezmi meč a pojedem tam také!“ To byla voda na Vojtěchův mlýn; ani okamžení nemeškal a za několik minut letěli již k městu.

Opět seděla Milada vedle otce, ale oči její toulaly se po cestě, kudy včerejší den zlatovlasý mladík přijel. Nespatřily však toužebně očekávaného dříve, než se všickni námluvníci vypořádali. – Poslední teprva letí zlatohlávek, vytáhne meč, prsten přetne, pokloní se princezně a zmizí.

Všickni se hněvali, že mladík pannu opovrhuje, již co bohyni ctili; ale nejvíce to ovšem mrzelo Miladu. I pomys-

lila si: do třetice všeho dobrého; pročez ihned prohlásila, aby se opět druhý den všickni shromáždili, a kdo zelený věnec v polo přetne, že se stane jejím manželem.

„Matičko,“ prosil Vojtěch druhý den ráno, když se k jízdě do města chystal, „popřej jen, abych u té překrásné panny malou chvílku prodlel a jenom několik slov s ní promluvil, aby nemyslela, že ji mám v nenávisti; bez odporu s tebou pak půjdu, kamkoli mne povedeš.“

„Milý Vojtěchu! Nežádej toho ode mne. Kdyby jsi s princeznou mluvil, musel bys mne prozradit, a to nesmíš učinit; – poslechni, nežel a nenaříkej; štěstí tě nemine.“

Mlčky a s truchlivým srdcem sedl Vojtěch na koně a jel do města, by se po třetí o své štěstí pokusil.

Aby Milada nevěděla, postavil král na tu stranu, kudy Vojtěch po dvakráte ujel, silnou stráž a přísně vojákům poručil, jestli bude rytíř ujíždět, aby po koni stříleli.

Vojtěch přijel, zelený věnec ve dví přetal, ale nemoha jináč, zastavil se na okamžení pod lešením, kde Milada seděla, a svévolně nakažlivý oheň z jejích očí do sebe ssál. Již to všecko vstávalo, křičelo a Milada radostí brzo se červenala, brzo bledla; neboť myslela, že tenkrát zlatý jezdec u ní zůstane. Ale náhle sebou bílý koník trhne, obrátí se v tu stranu, kterou přijel, a již ho není vidět.

Lid se hněval, král hrozil trestem; jen Milada se smála, a teprva když o samotě byla, plakala.

Vojtěchovi se zatím nevedlo lépe. Sedě v zahradě jako bez sebe, ani slova nepromluvil, nejedl a nespal. Druhý den přistoupí k němu matka a praví: „Nyní, synu milý, musíme se na krátký čas rozloučiti. Nech zde skvostný šat a meč a oblékni na sebe selský oděv. Nedaleko odtud pasou se ovce, chyt si jehně, to zabij, kůži stáhni a hlavu si do ní zaobal, aby žádný neviděl, že máš zlaté vlasy. Potom jdi a hledej v městě službu. Když mne potřebovat budeš, víš, kde jsem. Nikde se však neprozrazuj, dokud

ti to nedovolím.“ Vojtěch všechno učinil, jak mu matka byla poručila, a rozloučiv se s ní, odešel do města.

Právě seděla Milada v zahradě; tu slyší venku křik a vádu mezi sloužícími a cizincem: i nahlídne sama, co se děje, a tu spatří shrbeného, ošumělého člověka, který má na hlavě kůži a jedno oko zavázané.

„Co chce ten člověk?“ ptala se sloužícího.

„Hledá zde službu, milostivá princezno!“ odpověděl sloužící, „jako by zde pro takové žebráky služba byla.“

„Má dobře, že zde službu hledá; neboť my mu ji nejspíše zaopatřit můžeme. Copak jsi zač?“

„Ach, nejmilostivější princezno!“ odpověděl cizinec, líbaje roucho její, „já jsem ubohý chudý člověk, rád bych dělal, ale jsem mrzák, a lidé mne nechtějí do práce vzít, pravice, že se mne štítí, že mám tak ošklivou tvář a hlavu ohydnou, jižto koží přikrytou mítí musím. Slyšel jsem o tvé dobrotě, panno krásná, a protože jsem si umínil, že půjdu k tobě, abych milost tvou o sebemenší službičku poprosil.“

„Nechci důvěru tvou zklamati. Jak se jmenuješ?“

„Vojtěch.“

„Kdybys rozuměl zahradnictví, podržela bych tě ve své zahradě, abych dokázala lidem, že nemají člověkem nešťastným opovrhovat.“

„Ó, tomu já dobře rozumím, milostivá princezno!“ odpověděl Vojtěch.

„Dobře, tedy pojd' hned se mnou. Nejhlavnější práce tvá bude, abys každého rána do mého pokoje čerstvých květin nanesl.“

„Toť bude moje nejmilejší povinnost,“ řekl nový zahradník a s hlavou sklopenou a týlem shrbeným kráčel za svou paní, boje se, aby ho nepoznala. Ale Milada mu ukázala zahradu a ostatně si ho tuze neprohlížela.

Nyní nastali Vojtěchovi dnové plní zábavné práce a mi-

lých radostí. Všecko, co dělal, bylo pro tu, již každodenně více a více miloval; a proto mu to šlo od ruky, jak by hrál, a všecko se mu dařilo, jako by se tomu tři léta byl učil. Milada se nemohla nového zahradníka dosti nachválit a pro živý svět nebyla by na něho dala co zlého dopustit. Jak se ráno probudila, cítila vonný zápach ladných květin, které v překrásných nádobách na stolku stály. A tak to bylo ve všech pokojích, v každém dýchala jiná, vždy líbější vůně. Když vešla do zahrady, šla jako po hedvábí a den jako den něco nového našla: tu nové sedátko – tu keř – tu záhon atd. Nejkrásněji však byl okrášlen letohrádek, kde Milada největší část dne sedávala. Pletence z nejvzácnějších květin vinuly se po stěnách a na stolku stálo na krystalových miskách přichystané chutné ovoce.

„Já ani nevím, čím to je,“ říkala Milada, „pod tvýma rukama to samo sebou roste.“

„Však by nerostlo, kdyby mou práci milostivý pohled váš nežehnal,“ odpověděl Vojtěch a políbil ruku jemu s úsměvem podanou.

Jednou ptala se také princezna upřímného zahradníka, zdali byl ve městě, když se všickni princové po tři dni sjížděli, a viděl-li toho zlatoskvoucího jezdce?

„Neviděl jsem ho sice, ale slyšel jsem o něm. Ale kdyby byl celý z diamantů, je přece jen nezdvořilý: že třikrát ujel.“

„Kdož ví proč,“ řekla princezna a ukryla líce své v keři, aby Vojtěch neviděl slzy, které jí co rosní krůpěje po tvářích tekly. Ale Vojtěch to přece viděl a radostí byl by jí k nohám padl, kdyby si nebyl na matku vzpomněl. Honem sklopil ohnivý zrak k zemi, začal pracovat a dělal jakoby nic.

Častěji přicházel také král k dceři do zahrady a rozmlouval se zahradníkem; ale Vojtěch si dával dobrý pozor, by se v ničem nepodřekl. Dlouhý čas byl již v zámku a každý dobrosrdečnost jeho ctil a miloval.

Jedenkrát nese Vojtěch časně ráno jak obyčejně koš uvitých květin do pokojů princezniných, a když do prvního pokoje vstoupí, kde jindy komorná na něho čekávala, vidí na místě ní princeznu černě oblečenou a celou uplakanou.

„Odnes, Vojtěchu, tyto květiny radosti a uvij mi kytku smutkovou,“ pravila k užaslému zahradníku.

„Ach, nejmilostivější princezno, co se vám tak truchlivého přihodilo? Vždyť jsem o žádné nehodě neslyšel!“

„Věřím ti; neboť pozdě večer přišel posel a přinesl otci zprávu, že se nesmírné množství nepřátel proti naší zemi žene! Kde máme nyní tolik vojska sebrati, abychom takové síle odolali? Z okolních susedů sotva nám který pomůže, neboť je pojala zlost a nenávisť, že jsem žádného z nich za manžela nezvolila.“

„Jen důvěřujte v Boha, on vám jistě vysvoboditele sešle,“ těšil shrbený Vojta a šoural se pomalu s květinami zpátky.

Druhý den nato sehnalo se do zámku množství zbrojeného lidu a ti pak táhli do pole, majíce v čele svého krále a jeho hrdinskou dceru. Nechtěla Milada jináče, než že potáhne se starým otcem. Když nemohla udatenstvím, chtěla mu aspoň péčí syna aneb zetě vynahradit. Při odjezdu loučila se s Vojtěchem a prosila ho, by na všecko pilný pozor dával a obzvláště o její zamilovanou zahradu pečoval. Ten jí to přislíbil, ale v duchu myslil jinak. Již druhý den ztratil se Vojtěch ze zámku a nechal kromě zahrady všecko stát a ležet. Jen zahrada byla zamknuta a žádný se do ní dostat nemohl.

Zatím, když přitáhl král blíže nepřítel, rozložili v polistany a chystali se k boji – k jisté smrti; neboť viděli před sebou daleko široko rozprostřené zástupy nepřátel, jichž desetkrát tolik býti mohlo. Již stojí vojska proti sobě a čekají znamení k bitvě. Milada hledí, strachem se třesouc,

ze svého stanu, tu jede na bílém koni zlatovlasý mladík, šat se na něm třpytí a na modré, diamanty obsazené čapce houpá se bílé péro; v jedné ruce drží zlatou uzdu svého bělouška, ve druhé malý ocelový meč.

Když ho Milada spatřila, začalo jí srdce pod stříbrným premováním radostí klepat a tváře se jí rděly jako jarní růže; již necítila žádnou ouzkost, žádný strach. Mladík se postaví v čelo pluků otcových, vytáhne meč a křikne: „Všem nepřátelům hlavy dolů!“ A černá hejna nepřátel klesají bez hlav s koňů. Ale v malém okamžení stojí jich tam zase jako kobylek. Po druhé vytáhne mladík meč, a hlavy klesají; a tak i po třetí, až nezůstal ani jeden na živě. Ale sotvaže poslední nepřátelská hlava padla, obrátil jezdec koně a uháněl, odkud přijel. Miladě bylo při tom, jako by ji postavil z ráje do holé pustiny, a hluboký smutek se jí po sličné tváři rozložil.

Obohaceno kořistí, jižto ve skvostných stanech nepřátelských vydrancovalo, vracelo se vojsko královské zpátky. Zatím se již také Vojtěch byl vrátil, a než Milada s otcem přijela, byl zámek jedna zahrada. Nejpěkněji byly pokoje princezniny vystrojeny.

„Ale Vojtěchu!“ řekla Milada, když do zámku vkročila a to nesmírné množství květin spatřila. „Kdepak jsi nabral těch krásných květin? – Toť jsi všecky zahrady oloupil!“

„Milostivá princezno, komu by přicházelo za těžko, vám radost udělat! Lidé by mne byli květinami zanesli, takže jsem nemusel z naší zahrady ani jediného kvítku utrhnouti.“ Ale nebylo to pravda; neboť si byl Vojtěch sám přinesl těch nejkrásnějších květin ze skalní zahrady, by milence potěšení způsobil. Tato však, co přijela, byla smutna; žádný nespatriil úsměvu na její jindy tak jasné tváři a často pozoroval Vojtěch, že před ním uplakané oči skrývá; – to ho bolelo; umínil si tedy, že půjde k matce a že ji poprosí, by mu již dovolila princezně se zjeviti.

Milada zpozorovavši, že otec víc a více slabne a že by mu poslední hodinku ulehčila, kdyby se vdala, nechtěla déle jeho prosbám odpírat, i přislíbila tedy, že si jednoho z těch statných knížat, jichž se mnoho o její ruku ucházelo, vyvolí.

Potěšen nad tím, sezval král mnoho hostů, mezi nimiž bylo dosti příslušných ženichů.

Kuchaři a kuchařky nevěděli celých osm dní napřed, kde jim hlava stojí; krejčí a švadleny ztratili všecek rozum samým přemejšlením: na jaké módy by to množství svaatebních šatů princezně ušítí měli. Po celém městě bylo chystání a shánění, že se říkáje všecko na ruby obrátilo. — Jen Milada chodila jako bludná ovce a potají vzdychala a plakala. Kočáry se sjížděly, tabule byly přichystány, muzika hrála; jen nevěsta seděla posud neoblečena ve svém pokoji a smutně do zahrady se dívala. Vojtěch právě chodil po zahradě a vybíral kvítí na kytku, kterou si princezna k tabuli objednala. Potom jde, sedne pod strom, položí květiny do klína a sundává s hlavy kůži. Miladou to trhne, když vidí, že starému Vojtěchu pod beráncí koží zlaté vlasy kolem tváře splývají. Vojtěch vytrhne si tři zlaté vlasy, kytku nimi sváže a hned zase hlavu přikryje. Ale Milada věděla již dost! S tváří usměvavou, s okem jasným zavolala komornou a dala se co nejskvostněji přistrojit. Když vešla do síně, kde všickni na ni čekali, ustrnuli nad její krásou; a mladí knížata byli by již rádi věděli, komu z nich se krásná kytka dostane.

„Nuže tedy, dcero milá,“ řekl otec, když měli k tabuli sedat, „vezmi kytku a podej ji tomu, koho jsi za svého manžela zvolila.“

Tu vzala Milada osudnou kytici a pravila: „Toho, co kytku vázal, miluji; a jen toho za manžela pojmu.“

„Dcero milá, jen se vzpamatuj, co pravíš! — Vždyť ti ji vázal Vojtěch, tvůj ošklivý zahradník!“

„Já vím, milý otče! A právě onen ošklivý zahradník bude mým manželem,“ odpověděla Milada a poslala sloužícího, aby zahradníka nahoru přivedl. Ale sloužící to Vojtěchovi vybleptal, z jaké příčiny ho princezna volá; a proto poslal Vojtěch sloužícího napřed se vzkázáním, že v tu chvíli přijde; netrvá to vskutku ani deset minut a Vojtěch vkročí do dveří v celé své kráse! – Blažená nevěsta mu běží vstříc a co svého manžela jej všem představí. „Již se nehněváš, otče, že jsem ošklivého Vojtěcha zvolila?“ ptala se ustrnutého otce. Ale ten s radostnou tváří oběma ruce podal a se spokojeným srdcem je požehnal. Potom zasedli ke stolu a venku začala střelba, až se okna třásly. Ale o tom mladí zasnoubenci nevěděli a neslyšeli; neboť si měli mnoho a mnoho povídat.

Tu teprva se Vojtěch dověděl, proč ho tak najednou Milada za manžela zvolila. Ale ač na něm tato dosti chytře vyzvídala, proč se jí tak dlouho stranil, on jí to přece nepověděl. Druhý den nato byla svatba a korunování Vojtěcha a Milady.

Když bylo všecko v největším veselí, ztratil se od nikoho nepozorován mladý král, sedl na koně a v nejrychlejším letu pospíchal ku skále, kde ho matka očekávala.

„Ach jak ti děkuju, matičko moje“, řekl, když do skály vstoupil a pohladil bělostné její hrdlo. „Jak dobře jsem udělal, že jsem tě ve všem poslechl. – Ty jsi mě učinila nejšťastnějším člověkem na světě.“

„Milý synu, za to, že jsem ti ukázala, kde divotvorný meč nalezneš, kterým jsi štěstí své vydobyl, a za to všecko, co jsem ti dobrého učinila, vezmi nyní onen meč a setni mi mou hlavu; – až budu vysvobozena, smíš všecko své manželce povědět.“

„Matko! matko! Jak to můžeš na mně žádat?“

„Jestli mi to neuděláš, budeme oba dva nešťastni.“

Co měl nebohý Vojtěch říci! – Vzal meč a jednou ranou

utal bělouškovi hlavu. Vtom vylítla z tohoto bílá holubička, zatřepala křídly a ze skály ulítla. Zarmoucen šel Vojtěch za ní, ve dveřích se však ještě vrátil a natrhal pro svou Miladu plné kapsy chutného ovoce. Když vyšel ven, skála se za ním navždy zavřela.

Celý upachtěný přijde již navečer domů, kde všickni nad jeho ztrátou v největším zmatku byli. Milada seděla ve svém pokoji a nemohla si to nijak vysvětlit, jak Vojtěch v svatební den odjeti mohl.

Tu se otevrou zpolehounka dvěře a s prosebným okem vkročí do nich manžel.

„Ach Vojtěchu, tys mě polekal! Kde jsi byl celého půl dne?“

„Odpust, Milado má! Já se loučil s matkou.“ Nato vypravoval teprva manželce všecky své příběhy.

Když dokončil, sáhl do kapsy, by jí dokázal, že i v smutném okamžení na ni vzpomněl. Ale na místě měkkého, šťávnatého jablka vytáhne tvrdé, celé zlaté jablko; vytáhne hrušku též takovou, všecko bylo z ryzého zlata, jen hrozen měl místo vinných diamantová zrna.

Vojtěch se trochu podivil, ale vzpamatovav se dělal, jako by o tom věděl, a kladl to skvostné drahé ovoce Miladě do klína, kterouž laskavé to upamatování velice těšilo.

Hody a slavnosti trvaly ještě mnoho dní, potom ale poslal mladý král pro svého otce. — Vávra oplakával posud ztraceného syna, a když o něm tak radostnou zprávu dostal, div se nezbláznil. Rozdal všecko a táhl k synovi, kde skvostný výměnek přichystaný měl.

Krásná Milada porodila manželu svému mnoho synů; ale ač byli krásní, nebyl přece žádný zlatovlasý jako otec.